

Obsah

I. Úvod	3
II. Zásady bezpečné práce v laboratoři	4
1. Laboratorní pracovní řád	4
2. Základní pravidla první pomoci	5
3. Pokyny pro hašení požáru	5
III. Chemie přírodních látek	6
1. Sacharidy	6
1.1 Chemické reakce sacharidů	6
1.1.1 Fehlingova reakce	6
1.1.2 Tollensova reakce	6
1.1.3 Barfoedova reakce	7
1.1.4 Reakce Selivanovova a Weehuizenova	7
1.1.5 Reakce s močovinou	8
1.1.6 Molischova reakce	8
1.1.7 Hydrolýza sacharosy	9
1.1.8 Hydrolýza škrobu	9
1.2 Stanovení sacharidů	10
1.2.1 Vážkové stanovení redukcujících sacharidů	10
1.2.2 Fotometrické stanovení sacharidů podle Nelsona	11
1.2.3 Fotometrické stanovení fruktosy resorcinolem	12
1.2.4 Stanovení redukcujících cukrů podle Luffa-Schoorla	13
1.2.5 Stanovení sacharidů plynovou chromatografií	14
2. Aminokyseliny a bílkoviny	17
2.1 Chemické reakce aminokyselin a bílkovin	17
2.1.1 Xanthoproteinová reakce	17
2.1.2 Biuretová reakce	17
2.1.3 Ninhydrinová reakce	17
2.1.4 Dělení a identifikace aminokyselin papírovou chromatografií	18
2.1.5 Srážecí reakce bílkovin	19
2.1.6 Stanovení isoelektrického bodu bílkovin	20
2.2 Stanovení bílkovin	20
2.2.1 Fotometrické stanovení bílkovin biuretovou reakcí	20
2.2.2 Stanovení bílkovin formolovou titrací	21
3. Lipidy	22
3.1 Chemické reakce lipidů	22
3.1.1 Příprava sodného mýdla a jeho hydrolýza vodou	22
3.1.2 Stanovení čísla kyselosti	23
3.1.3 Stanovení čísla zmýdelnění	24
3.1.4 Stanovení jodového čísla podle Hanuše	25
3.1.5 Stanovení peroxidového čísla	26

3.1.6 Dělení lipidů adsorpční chromatografií na tenké vrstvě	27
3.2 Stanovení lipidů	28
3.2.1 Stanovení tuků přímou extrakcí	28
3.2.2 Stanovení vyšších mastných kyselin plynovou chromatografií	29
3.2.3 Fotometrické stanovení celkových lipidů	31
3.2.4 Fotometrické stanovení cholesterolu	32
4. Další přírodní látky	33
4.1 Důkaz a izolace některých přírodních látek	33
4.1.1 Chromatografické dělení rostlinných barviv na tenké vrstvě	33
4.1.2 Důkaz solaninu	33
4.1.3 Izolace nikotinu z tabáku	34
4.1.4 Identifikace přírodních látek	35
4.2 Stanovení některých přírodních látek	35
4.2.1 Stanovení β -karotenu v rostlinném materiálu.	35
4.2.2 Stanovení kyseliny pyrohroznové.	37

IV. Enzymy 38

5. Stanovení aktivity enzymů	38
5.1 Stanovení aktivity askorbát oxidázy v rostlinném materiálu	38
5.2 Stanovení aktivity katalasy v rostlinném materiálu	39
5.3 Stanovení aktivity lipasy v semenech olejin	40
5.4 Stanovení aktivity ATPasy	42
6. Vliv některých parametrů na rychlost enzymových reakcí.	43
6.1 Vliv koncentrace α - amylasy na rychlost štěpení škrobu.	43
6.2 Stanovení optimálního pH α - amylasy.	44
6.3 Stanovení teplotního optima α - amylasy.	45
6.4 Štěpení bílkovin trypsinem.	46
6.5 Stanovení K_m konstanty ureasy.	47

V. Příprava činidel. 50